

XIV.
strokovni posvet
pomočnikov ravnateljev

Šola za ravnatelje

VLOGA
POMOČNIKOV
RAVNATELJEV PRI
KOMUNICIRANJU V
ŠOLAH IN VRTCIH

Hotel Slovenija, Portorož

5.-7. marec 2012

**XIV. STROKOVNI POSVET POMOČNIKOV RAVNATELJEV:
VLOGA POMOČNIKOV RAVNATELJEV PRI KOMUNICIRANJU V ŠOLAH IN VRTCIH**

Uredili:

**Justina Erčulj
Petra Weissbacher**

Izdala in založila:

**Šola za ravnatelje
Predoselje 39
4000 Kranj**

Odgovorna oseba:

Andrej Koren

Oblikovanje:

StudioMakda

Tisk:

Dravska tiskarna, Maribor

Število izvodov:

380

Marec 2012

Publikacija je financirana iz sredstev Evropskega strukturnega sklada.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Šola za ravnatelje

XIV. strokovni posvet pomočnikov ravnateljev:

VLOGA POMOČNIKOV RAVNATELJEV PRI KOMUNICIRANJU V ŠOLAH IN VRTCIH

Gradivo za udeležence

XIV. strokovni posvet pomočnikov ravnateljev je pripravljen v okviru projekta Vseživljenjsko učenje – usposabljanje za vodenje šol in vrtcev II, ki ga sofinancirata Evropski strukturni sklad in Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport.

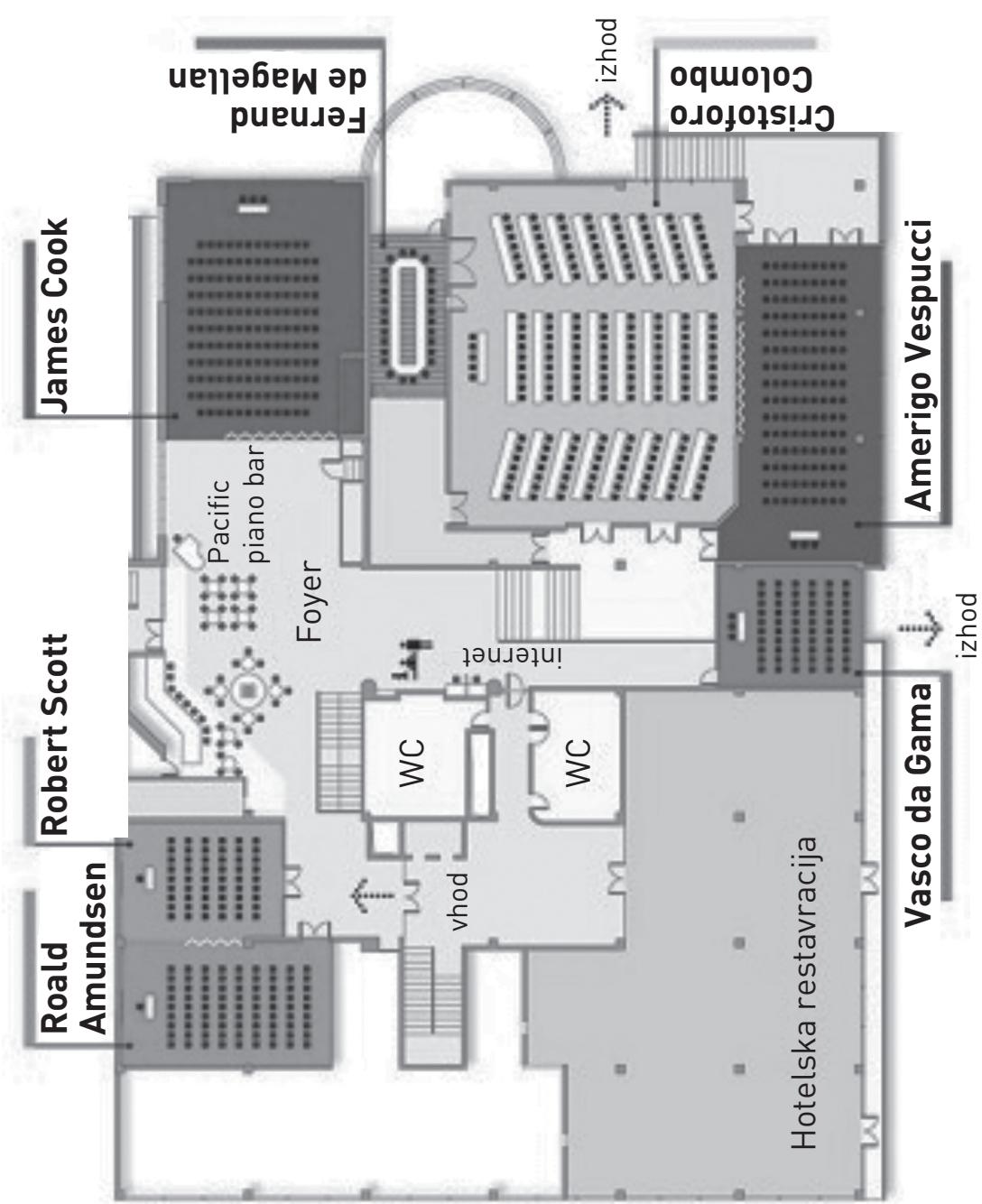

PROGRAMSKI ODBOR

- dr. Justina Erčulj, Šola za ravnatelje, vodja programskega odbora
- mag. Mateja Brejc, Šola za ravnatelje
- dr. Andrej Koren, Šola za ravnatelje
- mag. Vlasta Poličnik, Šola za ravnatelje
- dr. Louise Stoll, Pedagoški inštitut univerze v Londonu

ORGANIZACIJSKI ODBOR

- Petra Weissbacher, Šola za ravnatelje, vodja organizacijskega odbora
- dr. Justina Erčulj, Šola za ravnatelje
- Sanja Gradišnik, Šola za ravnatelje
- Eva Valant, Šola za ravnatelje

PROGRAM

Ponedeljek, 5. 3. 2012

Dvorana Colombo

VLOGA POMOČNIKOV RAVNATELJEV PRI
KOMUNIČIRANJU V ŠOLAH IN VRTCIH

Gradivo za udeležence

Uvod v posvet	14.00–15.30	dr. Andrej Koren , Šola za ravnatelje
Izboljšanje komuniciranja: pogovori o učenju		dr. Louise Stoll , Pedagoški inštitut Univerze v Londonu
Odmor		15.30–16.00
Aktualne usmeritve na področju izobraževanja	16.00–16.45	Mojca Škrinjar, državna sekretarka
Kadrovske pogoji med zakonodajo in bolonjsko prenovo	16.45–17.30	mag. Darinka Cankar, Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport
Uvod v delavnice	17.30–17.45	dr. Justina Erčulj, Šola za ravnatelje
Odmor		17.45–18.00
OKROGLA MIZA: Komunikacija in kultura	18.00–19.00	Sekumady Conde z gostoma Lilijano Praprotnik Zupančič (Lila Prap) in Ferijem Lainščkom
Večerja z družabnim srečanjem	20.00	Restavracija Hotela Slovenija

Torek, 6. 3. 2012

Delavnice	9.00–10.30
Odmor	10.30–11.00
Delavnice	11.00–12.30
Odmor za kosilo	12.30–14.30
Delavnice	14.30–16.00
Odmor	16.00–16.30
Delavnice	16.30–18.00

Delavnice

Dvorana	Izvajalec	Delavnica
Colombo	Gorazd Božič, Arnes	Potenciali in tveganje e-komuniciranja
Cook	Ksenija Benedetti, Protokol Republike Slovenije	Osnove protokola na prireditvah
Vespucci	mag. Vlasta Poličnik, Šola za ravnatelje	Povratna informacija
Da Gama	Sekumady Conde, Radiotelevizija Slovenija	Moč vprašanj – čarobnost vprašaja
Amundsen in Scott	Jaka Strajnar, akademski glasbeni tolkalec in profesor tolkal	Spoznajte svoj ritem – delavnica cajona

Sreda, 7. 3. 2012

Dvorana Colombo

Komunikacija v šoli: upravljanje z odnosi in konflikti	9.00–10.30	dr. Mirjana Ule, Fakulteta za družbene vede
---	-------------------	---

Odmor	10.30–11.00	
Etika in pravo zasebnosti v učiteljskem poklicu	11.00–12.00	dr. Andraž Teršek, Univerza na Primorskem

Odmor	12.00–12.15	
Razgovor s predstavniki ministrstva za področje vrtcev, osnovnega in srednjega šolstva	12.15–13.45	Predstavniki Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport

Razgovori s predstavniki ministrstva za področje vrtcev, osnovnega in srednjega šolstva

Dvorana	Področje
Colombo	osnovno šolstvo
Cook	vrtci
Amundsen in Scott	srednje šolstvo

VLOGA POMOČNIKOV RAVNATELJEV PRI
KOMUNICIRANJU V ŠOLAH IN VRTCIH

Gradivo za udeležence

XIV. POSVETU POMOČNIKOV RAVNATELJEV NA POT

Vsako leto z veliko vnemo pripravimo posvet pomočnikov ravnateljev, ker vemo, da se ga boste udeležili v velikem številu, da boste obiskali vse delavnice in v evalvacijah večinoma povedali, da ste bili zadovoljni. Vendar nam vedno znova predstavlja poseben izziv izbira teme. Biti mora usmerjana v vodenje, pisna na kožo vlogi pomočnikov in biti aktualna, pa še ponavljati se ne sme. Tokrat smo menili, da bo odločitev precej lahka, saj nam vedno znova sporočate, da vas zanima komunikacija.

Ko pa smo se že odločili, da se bomo letos posvetili vlogi pomočnikov pri komuniciranju v šolah in vrtcih, se je izkazalo, da tema ponuja preveč možnosti za en sam tridnevni posvet. Zato smo morali izbrati le nekatere izmed številnih razsežnosti komunikacije. V plenarnih predavanjih vam bodo priznani strokovnjaki predstavili pogovore o učenju v vrtcih in šolah, upravljanje z odnosi in konflikti ter etični vidik komuniciranja.

Letos bomo izvajali pet delavnic, kjer bodo izvajalci predstavili različne obraze komunikacije: e-komuniciranje, osnove protokola na prireditvah, načela konstruktivne povratne informacije, moč vprašanj in nebesedno komunikacijo, ki jo tokrat ponazarja delavnica cajona. Verjamemo, da boste tudi tokrat v vsaki našli nekaj zase.

Okrogla miza ob koncu prvega dne je postala že nekako tradicionalna. Letos smo v sozvočju s temo nanjo povabili dva znana umetnika, mojstra besede in ilustracije.

Ob osrednji temi vam vsako leto tretji dan posveta omogočimo pogovor s predstavniki ministrstva. Letos smo dodali še plenarno predavanje o kadrovskih pogojih med zakonodajo in bolonjsko prenovo.

Verjamem, da vam bodo izbrane teme in sodelujoči predavatelji odstrli dovolj različnih pogledov na komunikacijo, da boste lahko razširili svoje znanje in spretnosti, razmišljali o svoji praksi na tem področju, jo znali presoditi in spoznanja prenesti v svoje vsakdanje delo s sodelavci, z otroki, učenci in dijaki. Marsikaj pa vas bo verjetno okrepilo tudi za ravnanje na drugih področjih vašega dela.

Želim vam veliko novih spoznanj, uspešno delo in prijetno druženje.

dr. Justina Erčulj
Vodja programskega odbora

VLOGA POMOČNIKOV RAVNATELJEV PRI
KOMUNICIRANJU V ŠOLAH IN VRTCIH

Gradivo za udeležence

Vodenje pogоворов о učenju: Izboljševanje komunikacije

prof. Louise Stoll

Londonski center za vodenje v učenju
Inštitut za izobraževanje, Univerza v Londonu
louise@louisestoll.com

Konferenca pomočnikov ravnateljev

Portorož, Slovenija
5. marec 2012

VLOGA POMOČNIKOV RAVNATELJEV PRI
KOMUNICIRANJU V ŠOLAH IN VRTCIH

Gradiivo za udeležence

Oris

- Pomen strokovnih skupnosti za učenje v spremenljajočem se svetu
- Komunikacija v strokovnih skupnostih za učenje
 - Neverbalna komunikacija
 - Jezikovne skupnosti in pogовори
 - Dialog
 - Pogовори o učenju

**Lestvica
PISA 2009** Statistično pomembno nad povprečjem OECD
Statistično nepomembno razlika do povprečja OECD
Statistično pomembno pod povprečjem OECD

	Splošno branje	Matematika	Naravoslovje
Povpreče OECD	493	496	501
Šanghaj-Kitajska	556	600	575
Koreja	539	546	538
Finska	536	551	554
Hong Kong- Kitajska	533	555	549
Singapur	526	562	542
Kanada	524	527	529
Nova Zelandija	521	519	532
Japonska	520	529	539
Australija	515	514	527
Nizozemska	508	526	522
Belgija	506	515	507
Velika Britanija	494	492	514
Slovenija	483	501	512

Štirje stebri učenja

- Učiti se, da bi vedeli
- Učiti se, da bi znali delati
- Učiti se, da bi znali živeti v skupnosti
- Učiti se, da bi znali biti

UNESCO (1996)

7 spremnosti preživetja

- Kritično mišljenje in reševanje problemov
- Sodelovanje v mrežah in vodenje z zgledom
- Spretnost in prilagodljivost
- Pobuda in podjetništvo
- Učinkovita govorna in pisna komunikacija
- Dostop in analiziranje podatkov
- Radovednost in domišljija

Wagner (2008)
The Global Achievement Gap

Močna nagnjenja v učenju

Claxton in drugi (2011)

Prožnost	Iznajdljivost
Vsrkavanje Vztrajnost Osredotočenost Upravljanje Motnje	Domiselnost Povezovanje Vprašanja Okoristiti se
Razmišljanje	Povezovanje
Načrtovanje Samoocenjevanje Samozavedanje Ponovni pregled	Soodvisnost Posnemanje Dovzetnost Empatija in poslušanje

Gre za učenje (zdaj je čas)

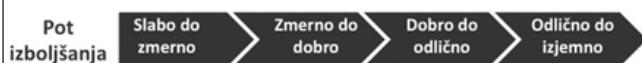
V hitro spremenjajočem se svetu smo brez sposobnosti učenja, pozabljanja in ponovnega učenja izgubljeni. Trajno in nenehno učenje je sestavni del enaindvajsetega stoletja.

Stoll et al (2003)

Ko govorimo o inteligenci je jasno, da gre za veliko več kot to, kaj lahko storimo kot posamezniki. Interakcija z drugimi je ključen element pameti v resničnem svetu.

Lucas in Claxton (2010)

Kako se izboljšujejo najbolj izboljšani sistemi na svetu

Doseganje osnov pismenosti Postavljanje temeljev Oblikovanje strokovnjaka Izboljševanje je skozi vrstnike in inovacije

McKinsey in družbeniki (2010)

Izboljševanje vodenja v šolah

Politični vzvod št. 1: Ponovna opredelitev vlog in odgovornosti vodstva šole

➤ Natančna opredelitev vodstvenih odgovornosti in osredotočenosti na osnovne prakse vodenja za učenje

➤ Razvoj vodstvenih okvirjev

➤ Zagotavljanje višjih stopenj avtonomnosti z ustreznim usposabljanjem in podporo

OECD (2008)

Strokovna skupnost za učenje

Vključujoča skupina ljudi, ki si zagotavlja medsebojno podporo in skozi sodelovanje, refleksijo in osredotočenostjo na rast raziskuje in se uči o svoji praksi, da bi izboljšala učenje vseh učencev.

Stoll (2011)

Lastnosti strokovnih skupnosti za učenje

- Skupne vrednote in vizija
- Skupinska odgovornost za učenje učencev
- Sodelovanje z osredotočenostjo na učenje
- Skupinsko in individualno strokovno učenje
- Refleksivne strokovne raziskave
- Odprtost, mrežno povezovanje in partnerstva
- Vključujoče članstvo
- Medsebojno zaupanje, spoštovanje in podpora

Bolam et al (2005)

Neverbalna
komunikacija

Kaj se v vaši šoli komunicira neverbalno? Katera sporočila se sporočajo?

S katerimi spremembami bi uvedli močna sporočila, da je šola strokovna skupnost za učenje?

Jezikovne skupnosti in pogовори

Delovna okolja so jezikovne skupnosti . . .
Vsi vodje vodijo jezikovne skupnosti. Čeprav ima vsak človek v vsakem okolju neko priložnost za vpliv na naravo jezika, imajo vodje eksponentno večji dostop in priložnost za oblikovanje, spremembe ali potrjevanje obstoječih jezikovnih pravil.

Kegan in Lahey (2001)
How the Way We Talk Can Change the Way We Work

Delo na tej šoli mi je prineslo fantastične priložnosti za razmišljanje o sebi kot učitelju in osebi. Tako ohranjam veselje do dela. Pogosto sem utrujen. Zelo rad poučujem v tem okolju. Zelo razburljivo je in predstavlja pomembno učenje za odrasle in otroke.

Menim, da potrebujemo večjo mero zaupanja, medsebojnega spoštovanja in upoštevanja drug drugega - učitelji, asistenti in vse ostalo osebje. Bolje moramo delati skupaj.

Občutek imam, da nekateri ljudje dobijo več priložnosti od drugih - včasih imam zato občutek, da nisem cenjen toliko kot drugi.

Dialog

. Dialog

... Zmožnost članov skupine, da odložijo domneve in vstopijo v resnično 'skupno razmišljanje' ... skozi katero lahko skupina doseže vpogled, ki ga individualno ni mogoče doseči.

Senge (1990)

Gradnja mostov za celotno skupnost zahteva razvoj dialoga v skupnosti in uvajanje kulture dialoga ... Uporaba dialoga poveča našo zmožnost za učenje od drugih skozi demokratičen diskurz in lahko kljub velikim razlikam v izkušnjah in gledišču pripelje do pomembnih javnih aktivnosti, ki promovirajo socialno pravičnost in medsebojno spoštovanje.

West-Burnham in Otero (2005)

8 elementov kulture dialoga

1. Sodelovanje namesto prevlade
2. Enakovredna skrb za vprašanja in odgovore
3. Privajanje na nejasnost in negotovost
4. Prizadevati si biti prav toliko kot storiti
5. Enakovredna skrb za svoje učenje in učenje drugih
6. Posvečanje enako energije poslušanju in govorjenju
7. Zavedanje, da je biti priča mislim in občutjem drugih enako pomembno, kot so refleksije posameznikov
8. Dopuščati možnosti, da nas pogovor spremeni

West-Burnham in Otero (2005)

Strogo urejeno mišljenje ne zmore razumeti ideje, da je soočenje odprta izmenjave velikih razlik z namenom iskanja rešitve s pravim dialogom.

Aung San Suu Kyi

Kritični priatelj

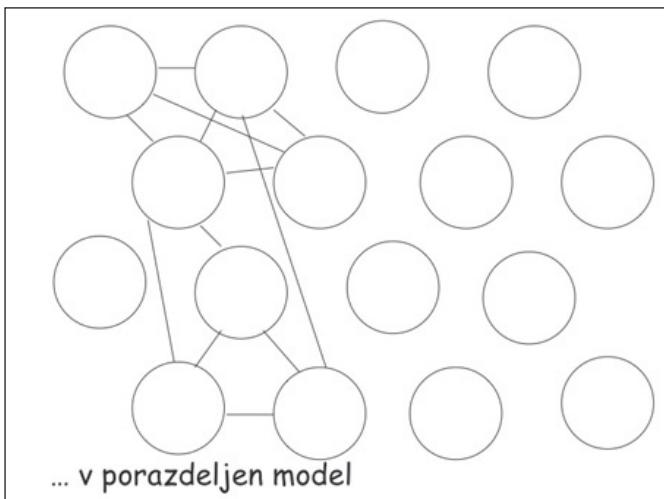
... zaupnik(ca), ki postavlja provokativna vprašanja, posreduje podatke, ki jih je potrebno presojati z drugačnega zornega kota in kritizira posameznikova dejanja kot priatelj. Kritičen priatelj si vzame čas za popolno razumevanje konteksta prestavljenega dela in ciljev, ki si jih je posameznik ali skupina zastavila. Priatelj je zagovornik uspeha dela.

Vrtec Eastwick

Cilj:

"Skupno delo za spodbujanje odprte kulture, v kateri so tveganja dovoljena in v kateri vsi prevzemajo lastništvo in si upajo izzvati, biti izzvani in se vprašati - zakaj ne?"

Spremeniti smo morali hierarhični model, v katerem je vodja šole sprejemal vse odločitve ...

Strokovni dialog... naš dogovorjeni protokol

- Naj bo jasno in nedvoumno.
- Dogovorimo se za ustrezен kraj in čas.
- Dialog povežimo s problemom, ne z osebo.
- Ohranimo mir in strokovnost.
- Če čutimo, izrazimo čustva.
- Načrtujemo čas za razmislek in po potrebi prosimo zanj.
- Vračajmo se k nedokončanim zadevam.
- Iščimo pozitivne lastnosti problemov, o katerih razpravljamo.

Kako zagotavljate odprt dialog v vaših vrtcih in šolah oziroma v tistih, ki jih poznate?

S čim si pomagate pri spodbujanju odkritega dialoga?

Štiri razsežnosti zaupanja v medsebojnih odnosih

1. Spoštovanje
2. Kompetentnost
3. Upoštevanje drugih
4. Integriteta

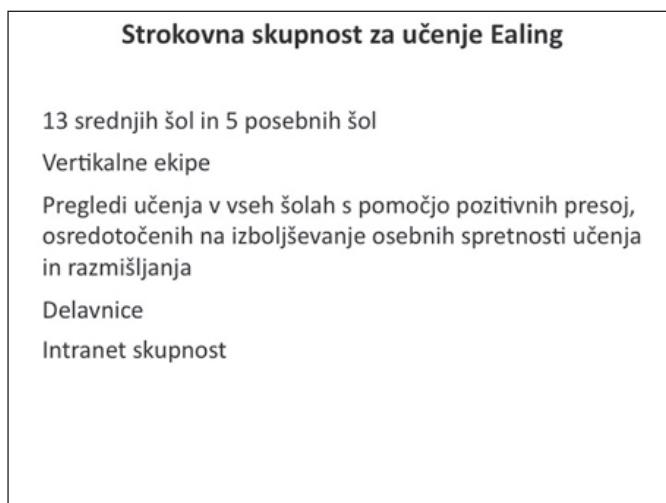
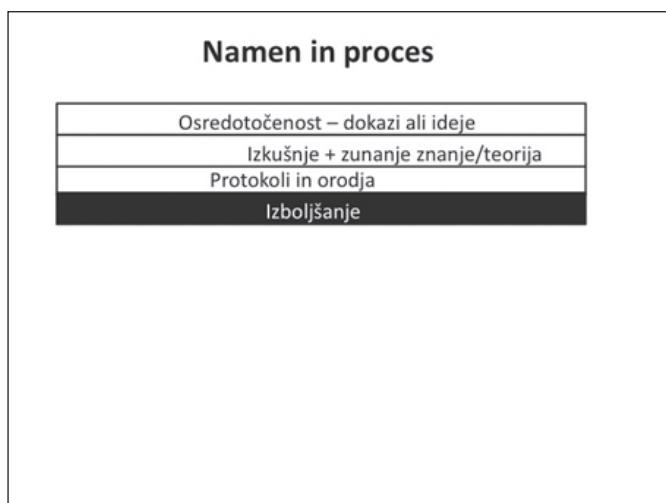
Bryk in Schneider (2002)

Pogovori o učenju

Pogovori o učenju

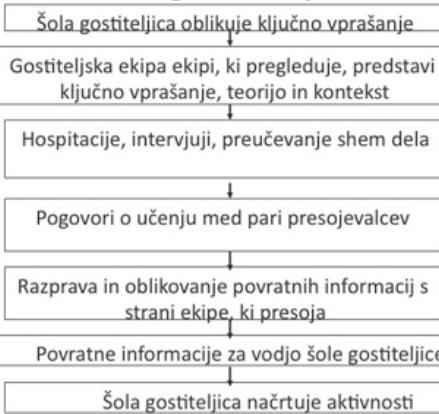
. . . kako izobraževalci
skupaj oblikujejo
pomen in skupaj
odkrivajo novo
razumevanje in znanje.
Takšni pogovori vodijo
v namenske
spremembe za
izboljšanje prakse in
učenja učencev.

Stoll (2010)

Pregledi učenja

Povezovanje treh področij znanja

Gradivo za udeležence

VLOGA POMOČNIKOV RAVNATELJEV PRI
KOMUNICIRANJU V ŠOLAH IN VRTCIH

 Strokovna skupnost za učenje Ealing
obrazec za povratne informacije presojevalcev
www.ealing.gov.uk

Področje in fokus raziskave:

Kaj vidite, slišite, mislite da se dogaja za učence?	Kateri pogoji za učenje ali vedenja odraslih poenostavljajo dogajanje?
<i>Primer: Vsi učenci oblikujejo svoja odprta vprašanja za uvod v raziskovanje revščine v Keniji.</i>	<i>Primer: Učitelj je postavil jasna pričakovanja glede začetka raziskovanja z vprašanjimi, osredotočenimi na učence.</i>
Povzetek komentarjev za povratne informacije ob koncu dneva – katere ključne elemente naj šola razvija za nadaljnji razvoj učenja?	

Oblikujte nekaj vprašanj za učence, s katerimi bi izvedeli več o njihovem učenju

SSU Ealing vprašanja za diskusijo s skupinami učencev

- Opišite, kako je videti dober učenec?
(Njihove spremnosti in navade)
- Ocenite svoje spremnosti od 1 – 10 (10 je visoko):
raziskovanje, izpraševanje, refleksija, delo v ekipi, organizacija svojega dela, sodelovanje
- Katera dejanja vaših učiteljev vam najbolj pomagajo pri izboljševanju učenja?
- Kdaj menite, da se najbolje učite? Naštejte nekaj primerov.
- Pojasnite, zakaj se najbolje učite na teh področjih in naštejte pogoje, ki jih potrebujete za zares dobro učenje.
- Ali vam učitelji pojasnijo tudi, kako se učite in ne le kaj se učite? Ali lahko naštejete nekaj primerov?

Zaporedje faz v protokolu za ogled dela učencev

Faza protokola	Navodila za sodelujoče
1. Uvod (2 min.)	Spomnimo se na pravila – brez napak, sodelovanje, konsenz. Učitelj, ki daje delo, poda kratko izjavo brez kvalitativnih ocen.
2. Opis dela učencev (10 min.)	Zberite čimveč podatkov. Opišite, kar vidite, brez presoj ali interpretacij.
3. Interpretacija dela učencev (10 min.)	Poskusite osmislitи dejanja, razmišljanja in vzroke učencev. Presodite več interpretacij glede na kakovost dokazov.
4. Pomen za prakso v učilnici (10 min.)	Na podlagi opazovanj in interpretacij se pogovorite o vplivih na učenje in ocenjevanje v učilnici.
5. Razmišljanja o procesu (10 min.)	Premislite o delovanju procesa. Misli delite z drugimi.

Little in Curry (2008)

Raziskava analize vrzeli – nova tema za pogovore

A. Trenutno stanje

- 5 = se popolnoma strinjam
- 4 = se strinjam
- 3 = se delno strinjam
- 2 = se ne strinjam
- 1 = se sploh ne strinjam

B. Pomen

- 5 = ključno
- 4 = pomembno
- 3 = dokaj pomembno
- 2 = ne preveč pomembno
- 1 = nepomembno

5 4 3 2 1 Imamo visoko raven medsebojnega zaupanja in spoštovanja

5 4 3 2 1

5 4 3 2 1 Strukture (čas in prostor ipd.) so organizirane za podporo sodelovanju strokovnih delavcev.

5 4 3 2 1

5 4 3 2 1 Vodje so predani in osredotočeni na razvoj strokovne skupnosti za učenje

5 4 3 2 1

Knjižni klub

Sestavljanka

Strokovne skupine preberejo enako delo (10 minut)

Razprava o delu s pomočjo vprašanj za strokovne skupine (15 minut) – vključno z 'Kaj vas je spodbudilo k razmišljanju?'

Domače skupine (šolska skupina) delijo ključna sporočila (20 minut)

Domače skupine razmišljajo o vprašanjih za domače skupino (15 minut)

Zavzetost

Osredotočenost na raziskave
Globina
Spoštljiv izziv
Tveganje

Globina pogоворов v družbenih mrežah učiteljev matematike

Pogовори v povezavi z naslednjim:

- Nizka** Usklajevanje besedil, standardov, ocenjevanja, smernice za jemanje nove snovi; organiziranje učilnic; souporaba materialov ali aktivnosti; splošna diskusija o poteku pouka in o tem, kako učenci sprejemajo snov
- Srednja** Potek pouka vključno z razlogi; podrobno načrtovanje, vključno z razpravo o vzrokih; specifična = podrobna razprava o tem, ali se učenci učijo (a ne o tem, kako se učijo); razprava o strategijah poučevanja v kontekstu opazovanj; reševanje matematičnih problemov z razpravo
- Visoka** Pogовори o enem ali več pedagoških načelih, ki so podlaga za metode učenja in poučevanja; kako se učenci učijo oziroma narava matematičnega mišljenja učencev; matematični pojmi in načela

Coburn in Russell (2008)

Premaknite se iz "dežele prijaznosti"

V izobraževalni "deželi prijaznosti" razumemo medsebojno prijaznost kot nepripravljenost za postavljanje izzivov drug drugemu.

City et al (2010)

Kaj ste tvegali v tej diskusiji?

- Podpreti vse in deliti vse
- Zaupanje – neznani ljudje
- Izzivalna vprašanja
- Poročilo spodbudi postavljanje vprašanj
- Tveganje tišine
- Tveganje odprtega pogovora o svoji šoli
- Delitev svojih šibkosti z drugimi šolami
- Nov način dela

Člani SSU Ealing (2010)

Namenska dejanja – spremembe v praksi

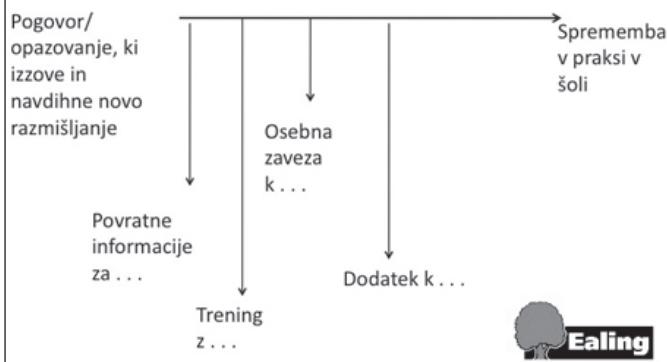
... Znanje se ustvarja skozi dialog ali pogovore, ki opredmetijo predpostavke, ideje, misli in občutja in jih pripravijo za raziskovanje. V takšnih pogovorih se oblikujejo nove ideje, orodja in prakse in prvotno znanje se v takšnem procesu bodisi obogati bodisi spremeni.

Earl in Timperley (2008)

Zaveza dejanjem – nekaj vprašanj za usmerjevalce

- Kaj, ko bi poskusili . . .?
- Čemu se boste zavezali?
- Kaj boste opravili do prihodnjega tedna/v prihodnjih dveh tednih?
- Za kaj želite biti odgovorni sami sebi?
- Kaj želite od mene?
- Na lestvici 1-10, kako verjetno je, da boste to opravili? Kaj bi oceno približalo 10?

Sledenje prenosu: od idej do spremenjene prakse

Kaj vas najbolj pripravi k razmišljanju o svoji praksi ob pogovorih s kolegi?

Kakšne priložnosti ustvarjate v vaši šoli za pogovore o učenju?

Kaj bi lahko izboljšalo pogovore o učenju v vaši šoli?

Spretnosti dialoga

Poslušanje
Spraševanje
Izzivanje
Raziskovanje
Povezovanje
Izgradnja

Vprašanja za kritično prijateljstvo

Podpora kolegom v raziskovanju svojih izkušenj in spodbujanje kreativnega in kritičnega mišljenja o sebi in svoji praksi. Ko vprašanja uporabljate, opazujte njihov učinek.

O čem razmišljaš?
Zakaj tako razmišljaš?
Na čem je osnovana tvoja odločitev?
Kaj te je pripravilo, da si se je lotil na tak način?
Katere dokaze imаш za do?
Kakšna je teorija za tvojo dejavnostjo?
Lahko na to gledaš še kako drugače?
Kaj opažaš/si opažal?
Katere so nekatere možnosti?
Kaj te je presenetilo?
Kaj si morda spregledal?

Uporaba vašega učenja

Katero sporočilo iz današnje delavnice želite odnesti s seboj in o njej razmišljati naprej ali jo uporabiti in prilagoditi za uporabo v vašem okolju?

Vse stvari, za katere sem mislil, da jih razumem do potankosti, sem razumel zato, ker sem jih opazoval skozi druge ljudi, skupaj z drugimi ljudmi... Naša razumevanja so se približevala, saj smo lahko med raziskovanjem o njih razpravljali...

Učitelj v strokovni skupnosti za učenje Ealing

Pravzaprav SSU in proces presoje učenja pripravi učitelje do razmišljanja. Več kot nekdo razmišlja, večja je njegova sposobnost za izboljševanje lastne prakse... Skupnost za učenje je v šolo močno prispevala k temu, kar pomeni, da imajo vse naše ostale dejavnosti veliko večji učinek. Ljudje se sedaj pogovarjajo o učenju in poučevanju.

Vodja šole

VLOGA POMOČNIKOV RAVNATELJEV PRI
KOMUNIČIRANJU V ŠOLAH IN VRTCIH

Gradivo za udeležence

KADROVSKI POGOJI MED ZAKONODAJO IN BOLONJSKO PRENOVO

Darinka Cankar

VLOGA POMOČNIKOV RAVNATELJEV PRI
KOMUNICIRANJU V ŠOLAH IN VRTCIH

Gradivo za udeležence

ZOFVI, 92. člen:

Strokovni delavci morajo obvladati slovenski knjižni jezik, imeti **ustrezno izobrazbo**, določeno s tem zakonom in drugimi predpisi, ter opravljen strokovni izpit v skladu s tem zakonom.

ZOFVI, 94., 96., 97. ... člen:

... mora imeti izobrazbo ustrezne smeri, pridobljeno najmanj po študijskih programih za pridobitev izobrazbe **prve stopnje**, oziroma **raven izobrazbe**, pridobljene po študijskih programih, ki v skladu z zakonom ustreza izobrazbi prve stopnje, in ...

... mora imeti izobrazbo ustrezne smeri, pridobljeno po študijskih programih za pridobitev izobrazbe **druge stopnje**, oziroma **raven izobrazbe**, pridobljene po študijskih programih, ki v skladu z zakonom ustreza izobrazbi druge stopnje, in ...

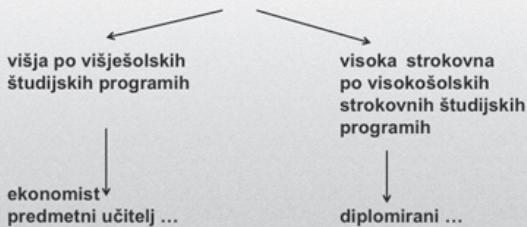
Študijski programi za pridobitev izobrazbe:

- **prve stopnje:**
 - visokošolski strokovni
 - univerzitetni
- **druge stopnje:**
 - magistrski
- **tretje stopnje:**
 - doktorski

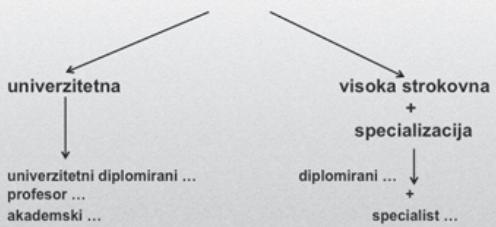
Strokovni naslovi

- **prve stopnje:**
 - visokošolski strokovni → diplomirani ... (vs)
 - univerzitetni → diplomirani ... (un)
→ profesor ...
→ akademski ...
- **druge stopnje:**
 - magistrski → magister ...
→ magister profesor ...
→ magister akademski ...
- **tretje stopnje:**
 - doktorski → doktor znanosti

Raven izobrazbe, ki v skladu z zakonom ustreza izobrazbi prve stopnje

Raven izobrazbe, ki v skladu z zakonom ustreza izobrazbi druge stopnje

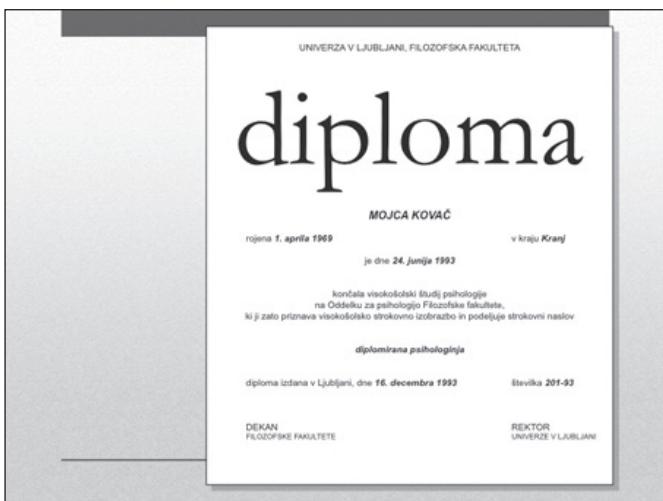
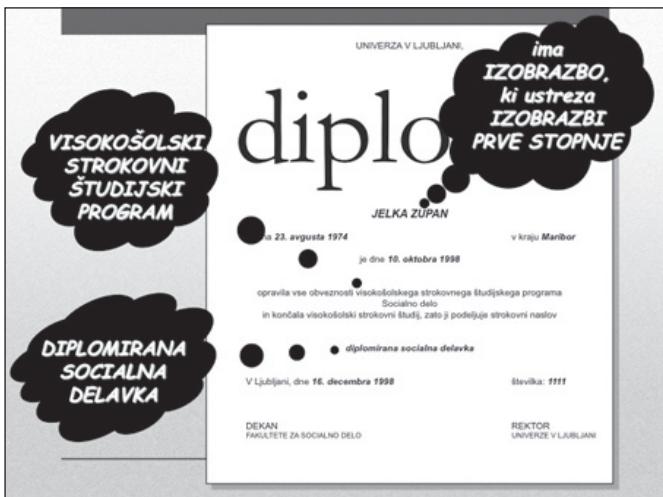

Raven izobrazbe, ki v skladu z zakonom
ustreza izobrazbi tretje stopnje

VLOGA POMOČNIKOV RAVNATELJEV PRI KOMUNICIRANJU V ŠOLAH IN VRTCIH

Gradivo za udeležence

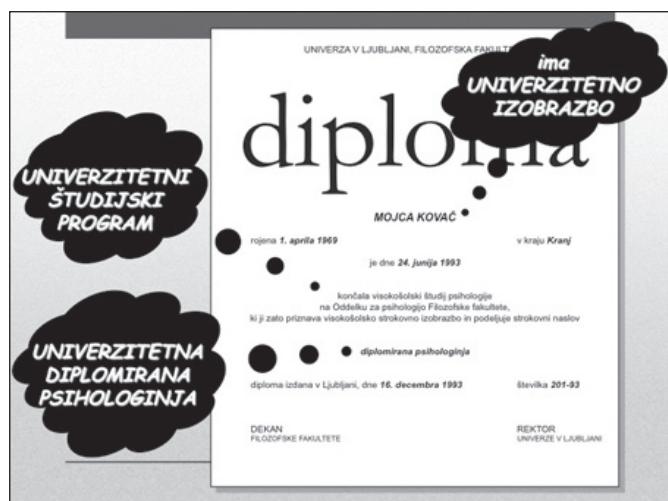
Uskladitev strokovnih naslovov

Zakon o strokovnih in znanstvenih naslovih (1998):

- 21. člen: kdor si je pridobil strokovni ali znanstveni naslov pred uveljavitvijo tega zakona, ima pravico do naslova, usklajenega po tem zakonu
- strokovni naslovi, pridobljeni po višješolskih študijskih programih, razpisanih najkasneje v študijskem letu 1995/96, se uporabljajo nespremenjeni

Uskladitev strokovnih naslovov

- Strokovni naslovi, pridobljeni po višješolskih študijskih programih ostanejo nespremenjeni.
npr. ekonomist → ekonomist
npr. predmetni učitelj ... → predmetni učitelj ...
- diplomirani ... → univerzitetni diplomirani ...
- profesor ... → profesor ...
- akademski ... → akademski ...

Dodatne informacije:

Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport

Služba za razvoj kadrov v šolstvu
Masarykova 16
Ljubljana

01 400 57 19
01 400 54 59

E-mail: kadrisolstvo.mss@gov.si

“ KADROVSKI POGOJI MED ZAKONODAJO IN BOLONJSKO PRENOVO

Hvala za vašo pozornost

Darinka Cankar

VLOGA POMOČNIKOV RAVNATELJEV PRI
KOMUNIČIRANJU V ŠOLAH IN VRTCIH

Gradivo za udeležence

Komuniciranje v šoli; upravljanje z odnosi in konflikti

prof. dr. Mirjana Ule
Univerza v Ljubljani
Fakulteta za družbene vede

Izhodišče: komuniciranje v šoli je motiviranje za šolo

- Šola lahko izpolnjuje svojo vlogo, če dejavno sodeluje z vsemi akterji, povezanimi s šolskim delom znotraj šole kot tudi z zunanjimi akterji, povezanimi s šolo.
- Kvalitetno komuniciranje vseh akterjev znotraj šole in šole z drugimi akterji, povezanimi s šolo je osnova za ohranjanje »pedagoškega erosa« pri učiteljih, pozitivne motivacije za učenje pri učencih in naklonjenosti staršev.
- V tem komuniciraju se gradi ali razgrajuje podoba šole kot institucije, ki je vredna zaupanja, kjer učni proces za njegove udeležence in akterje ni le sredstvo za doseganje raznih individualnih ciljev, temveč je tudi sam po sebi privlačen in živiljenjsko pomemben proces.

Konteksti komuniciranja

Komuniciranje je osrednja socialna dejavnost ljudi

Komuniciranje je težnja po osmišljjanju življenja in delitvi smisla z drugimi ljudmi.

Komuniciranje je bistveno odvisno od občutka za razlike med ljudmi in obenem od želje, da bi kljub tem razlikam razumeli drug drugega.

„Ni mogoče ne komunicirati“; vsako človeško vedenje ima neko sporočilno vrednost za drugega, ima vedno komunikacijsko vrednost.

Vsaka komunikacijska situacija vsebuje **vsebinski in odnosni vidik**

• vsebinski vidik – kaj sporočamo

• odnosni vidik – kako razumeti sporočilo glede na odnos med partnerji v komunikacijski situaciji

• odnosni vidik definira vsebinskega in predstavlja metakomuniciranje

Značilnosti odnosnega komuniciranja

Glavne teme odnosnega komuniciranja

- dominantnost – podredljivost
- čustvena odzivnost – neodzivnost (instrumentalnost)
- čustvena stabilnost – labilnost
- izražanje podobnosti, bližine – distance
- izražanje formalnosti
- izražanje povezanosti, intimnosti
- delovno, akcijsko usmerjena sporočila

Soodvisnost, vzajemnost v odnosnem komuniciranju

Psihološka potreba po odnosnem komuniciranju

- potreba po pozitivnem samovrednotenju
- potreba po sodelovanju, zaupanju, solidarnosti
- potreba po varnosti, pomoči, skrbi

Samorazkrivanje v odnosnem komuniciraju

- Samorazkrivanje pomeni premišljeno razkrivanje tistih informacij o sebi, ki so meni pomembne in so drugim nedostopne.
- **Razlogi za samorazkrivanje:** vzdrževanje in krepitev odnosa, katarza odnosa, nadzor odnosa, pričakovanje podpore in pomoči, boljše samorazumevanje
- **Nadzor v odnosnem komuniciraju pomeni:** katere informacije o sebi, o drugem ali o odnosu bomo posredovali in na kakšen način, da ne bo prišlo do nelagodja ali do poškodbe samopodobe (Goffman)
- **Oblike nadzora**
 - prikrivanje sporočil (temne skrivnosti, strateške skrivnosti, notranje skrivnosti, zaupane skrivnosti)
 - dvoumno izražanje, zavajanje
 - “bela” laž

Upravljanje s samopodobami v komuniciranju

- Upravljanje s samopodobami je proces vplivanja na vtisi, ki jih imajo drugi o nas.**
- strategije upravljanja z vtisi niso pomembne samo zaradi ugodnih javnih podob o sebi, ampak zaradi same komunikacijske situacije
 - ohranjanje ugodne samopodobe in korekcijski procesi; potrditev, zavrnitev, prezritev
- Pomemben del šolskega dela in vzdušja je vezan na upravljanje s samopodobami vseh udeležencev šolskega procesa.**
- izobraževalni proces v šolskem obdobju je ključen za oblikovanje ugodne samopodobe šolarjev
 - mnogo napetosti in konfliktov v šoli izhaja iz ogrožanja in oškodovanj samopodob
- Zato je upravljanje z samopodobami pomemben del šolskega vzdušja in zadovoljstva s šolo vseh udeležencev.

Konfliktno komuniciranje

Uspešno komuniciranje ni tisto, kjer ni konfliktov, temveč tisto, kjer se konflikti uspešno rešujejo.

Vrste in dimenzije konfliktov

- načelni – skupnostni konflikti
- realistični – nerealistični konflikti
- medosebni – nadosebni konflikti
- izraženi – neizraženi konflikti
- vedenjski – atribucijski konflikti
- antagonistični – dialektični konflikti

Osnovne oblike napetosti v odnosih

- soodvisnost nasproti avtonomiji
- stabilnost nasproti spremembam
- odprtost nasproti zaprostoti
- čustvenost nasproti instrumentalnosti

Konflikti so v pomembnem odnosu z nesprejemanjem različnosti in predsodki

Konflikti so pogosto posledica nesprejemanja različnosti, medij tega nesprejemanja so predsodki.

- predsodki vodijo zaznavanje in kategoriziranje sveta
- predsodki so izrazite, vendar preproste jezikovne forme
- predsodki so sistemi socialnega pozicioniranja akterjev v komunikacijskem procesu
- predsodki so orodje družbene moči in oblasti in imajo pomembno nadzorovalno funkcijo
- predsodki producirajo "sovražni govor", vspodbujajo nestrnost

vloga predsodkov v oblikovanje prikritega kurikuluma v šoli

Upravljanje z napetostmi in konflikti

Pozitivna vloga konfliktov v komuniciranju

- omogočajo diagnozo problemov
- poudarjajo soodvisnost med komunikacijskimi partnerji
- signalizirajo potrebo po spremembah

Upravljanje z napetostmi in konflikti

- zanikanje, dezorientacija, selekcija
- menjava, segmentacija, popuščanje
- redefiniranje, potrditev

Šola naj bi bila prostor za učenje upravljanja z različnostmi in konflikti.

Podporno komuniciranje kot angažirana oblika odnosnega komuniciranja

- **podporno komuniciranje temelji na konceptu socialne podpore ali omrežij**
- **podpora sporočila**
 - *čustvena podpora*; izražanje skrbi, simpatije, sočutja
 - *okrepitev zaupanja* do drugih ljudi, do življenja nasploh in do sveta
 - *mrežna oziroma odnosna podpora*; izražanje povezanosti, lojalnosti in pripadnosti
 - *informacijska podpora*; dajanje informacij in nasvetov
 - *materijalna podpora*; dajanje denarja, materialnih dobrin, fizična intervencija
- **podporne interakcije: iskanje, dajanje, procesiranje, interpretiranje socialne podpore**
 - enkratno in dalj časa trajajoče podporno komuniciranje
 - zavestno in naključno podporno komuniciranje
 - *instrumentalno in odnosno* podporno komuniciranje

Zaključki

značilnosti slovenskega prostora skozi rezultate evropske raziskave „Upravljanje z izobraževalnimi potekti v evropskih družbah znanja“ (Governance of Educational trajectories in European knowledge societies)

Namen projekta je ugotoviti, kako izobraževalne institucije organizirajo individualne izobraževalne poti s poudarkom na ravnljivih skupinah mladih in njihovem položaju na naslednjih področjih:

- dostop do izobraževanja
- vloga izobraževanja pri socialni integraciji in prehodu na trg dela
- analiza sodelovanja med izobraževalnimi sistemi, trgom dela, subjekti izobraževanja, starši, učitelji

Cilj projekta je spodbuditi dialoški model med vsemi akterji, vključenimi v izobraževanje.

Prvi primerjalni rezultati kažejo, da je slovenski šolski sistem zelo dober, da je vanj vloženih veliko naporov vseh akterjev od učiteljev, učencev do staršev, da pa je njegov problem notranja motivacija za učenje in poučevanje.

Literatura

- Ule M. (2009). Psihologija komuniciranja in medosebnih odnosov. Ljubljana, Založba FDV
- Ule M. (2009). Socialna psihologija. Analitični pristop k življenju v družbi. Ljubljana, Založba FDV
- Ule M. (2008). Za vedno mladi? Socialna psihologija odraščanja. Ljubljana, Založba FDV

VLOGA POMOČNIKOV RAVNATELJEV PRI
KOMUNIČIRANJU V ŠOLAH IN VRTCIH

Gradivo za udeležence

VLOGA POMOČNIKOV RAVNATELJEV PRI
KOMUNICIRANJU V ŠOLAH IN VRTCIH
Gradivo za udeležence

REPUBLICA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIERA EVROPSKA UNIJA
Evropski socijalni sklad

Šola za ravnatelje

XIV.
strokovni
posvet
pomočnikov
ravnateljev

Hotel Slovenija
Portorož

VLOGA POMOČNIKOV RAVNATELJEV PRI KOMUNICIRANJU V ŠOLAH IN VRTCIH

5.-7. marec 2012

Predstavje 29, 4000 Kranj
www.solaizravnatelje.si

POVRATNA INFORMACIJA V IZOBRAŽEVANJU

mag. Vlasta Poličnik

Portorož, marec 2012

Cilji:

- ozavestiti pomen povratne informacije v izobraževanju
- spodbuditi razpravo o praksi podajanja in sprejemanja povratne informacije v šolah in vrtcih
- spoznati zakonitosti učinkovitega podajanja povratne informacije

Trditve o povratni informaciji

1. Ljudje že sami vedo, kdaj delajo dobro in kdaj ne, zato jim tega ni potrebno še dodatno sporočati.
2. Ljudem, ki vedno delajo dobro, ni potrebno dajati povratne informacije.
3. Če ljudem povemo, da ne delajo dobro, bodo užaljeni in bodo delali še slabše.
4. Če ljudem povemo, da delajo dobro, bodo postali samovšečni ali pa bodo celo zahtevali nagrado.

Trditve o povratni informaciji

5. Podajanje povratne informacije pomeni preveliko obremenitev in dodatno delo, vi pa ste že tako preveč zaposleni.
6. Če ljudje delajo dobro, si lahko oddahnete in se posvetite pomembnejšim zadavam.
7. Veliko ljudi postane zaskrbljenih, če jim nihče nič ne reče o njihovem delu.

Šola za razvoj

Povratna informacija

Šola za razvoj

“Povratna informacija je sredstvo, ki vodjem omogoča, da spoznajo in nagradijo pozitivno delovanje, promovirajo usmerjenost v doseganje organizacijskih ciljev in dajejo podporo osebnemu razvoju zaposlenih.”

(Hargie idr. 1999)

Osnovne funkcije povratne informacije

Šola za razvoj

1. • zagotoviti zaposlenim primerno povratno informacijo o njihovem delu
2. • osnova za začetek procesa spreminjanja vedenja, ki vodi k bolj učinkovitemu delu
3. • daje vodji informacijo, ki jo potrebuje za dodeljevanje delovnih nalog v prihodnosti

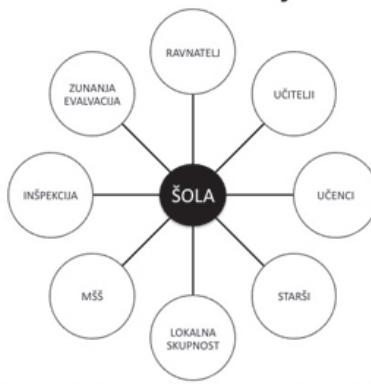
Izzivi povratne informacije

Delo z besedilom

1. Preberite besedilo in na list zapišite vašo prvo asociacijo v zvezi s prebranim.
2. V skupini opravite nalogo in svoje predloge zapišite na plakat.

Povratna informacija v šoli

Podajanje povratne informacije

KONSTRUKTIVNA POV RATNA INFORMACIJA

- pozitivna – spodbuja dobro delovanje in vedenje
- negativna – korigira in izboljšuje slabo delo in vedenje
- dogovorjeni so standardi delovanja
- vseskozi poteka dvosmerna komunikacija – kaj je dobro in kaj ne

DESTRUKTIVNA KRITIKA

- podana je le ob slabem delovanju
- pojavi se, ko standardi delovanja niso dogovorjeni
- podana je v obliki splošnih in subjektivnih prípom
- uničuje odnose in možnost razvoja

Pomembna izhodišča

- vsakdo pozna in sprejema cilje organizacije
- vsakdo ve, kako dobro mu gre in koliko prispeva k doseganju organizacijskih ciljev
- prisotna je odprta in iskrena komunikacija
- neformalna povratna informacija poteka vsak dan in se osredotoča na vedenje in ne lastnosti posameznika
- pohvala je javna, kritika zasebna
- oblikovana je shema posredovanja povratne informacije
- v organizaciji poteka trening dajanja in sprejemanja povratne informacije

Ustvarjanje ozračja podpore

- komunikacija je dvosmerna
- več poslušam in manj govorim
- iščem poglede, predloge in stališča svojega sodelavca in ne vsiljujem svojih
- posredujem informacijo, a le, če je nujno
- ugotovim, kakšna so čustva sodelavca
- testiram razumevanje tako, da pogosto povzemam, kar je bilo rečeno ali o čemer sva se sporazumela
- predlagam, ne vsiljujem – načrti, ki jih dogovoriva v odprttem in poštenem razgovoru, bodo prej sprejeti in realizirani
- spodbujam samoevalvacijo

Uvajanje sistema povratne informacije

Ključni koraki uvajanja sistema učinkovite povratne informacije:

1. analiza trenutne situacije
2. opredelitev ciljev
3. ugotavljanje pripravljenosti prejemnikov
4. ustvarjanje pravega okolja
5. učinkovito komuniciranje

Uvajanje sistema povratne informacije

6. opis vedenja, ki ga želimo spremeniti
7. opis vedenja kakršnega želimo
8. skupno iskanje rešitev
9. osredotočanje na tisto, kar je dobro
10. sklenitev "sporazuma"

(Bee 1996)

Hvala za sodelovanje.

VLOGA POMOČNIKOV RAVNATELJEV PRI KOMUNICIRANJU V ŠOLAH IN VRTCIH

Gradivo za udeležence

VLOGA POMOČNIKOV RAVNATELJEV PRI
KOMUNIČIRANJU V ŠOLAH IN VRTCIH

Gradivo za udeležence

VLOGA POMOČNIKOV RAVNATELJEV PRI KOMUNICIRANJU V ŠOLAH IN VRTCIH

Gradivo za udeležence

VLOGA POMOČNIKOV RAVNATELJEV PRI
KOMUNIČIRANJU V ŠOLAH IN VRTCIH

Gradivo za udeležence

VLOGA POMOČNIKOV RAVNATELJEV PRI KOMUNICIRANJU V ŠOLAH IN VRTCIH

Gradivo za udeležence

VLOGA POMOČNIKOV RAVNATELJEV PRI
KOMUNIČIRANJU V ŠOLAH IN VRTCIH

Gradivo za udeležence

VLOGA POMOČNIKOV RAVNATELJEV PRI KOMUNICIRANJU V ŠOLAH IN VRTCIH

Gradivo za udeležence

Šola za ravnatelje

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

VLOGA POMOČNIKOV RAVNATELJEV PRI KOMUNICIRANJU V ŠOLAH IN VRTCIH

5.-7. marec 2012